

MALARSTWO RENESANSOWE

RENESANS

CZAS

- NOWOŻYTNOŚĆ
- XV-XVI wiek

CECHY

- Nawiązania do antyku
- Rozwój nauki, literatury, sztuki
- Humanizm
- Odkrycia geograficzne

WYDARZENIA

- 1450 – wynalazek druku
- 1453 – upadek Konstantynopola
- 1492 – odkrycie Ameryki
- 1517 - Reformacja

CECHY

- Idealizacja
- Kompozycja statyczna
- Kompozycja w kole, trójkącie
- Symetria
- Obserwacja natury
- Pejzaż w tle
- Modelunek światłocieniowy

TEMATY

- Sceny mitologiczne
- Sceny religijne
- Sceny alegoryczne
- Portrety
- Sceny rodzajowe
- Sceny dydaktyczno-moralizatorskie

TECHNIKI

- XV wiek – tempera na desce
- Koniec XV wieku – olej na desce
- XVI wiek – olej na desce lub płótnie
- XV-XVI wiek – fresk
- XV-XVI wiek – drzeworyt, miedzioryt

MALARSTWO RENESANSOWE

XV – XVI

1400 1500 1600

WŁOCHY

CESARSTWO NIEMIECKIE

NIDERLANDY

Nurt intelektualny:
Masaccio
Piero della Francesca
Paolo Uccello
Andrea Mantegna

Rafaël Santi
Michał Anioł
Leonardo da Vinci

FLORENCJA

RZYM

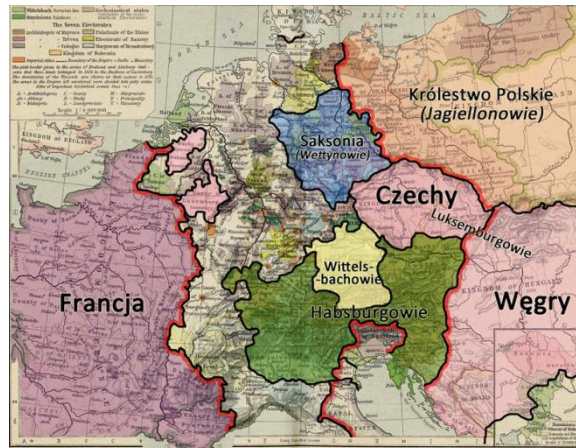
WENECJA

Nurt liryczny:
Filippo Lippi
Fra Angelico
Domenico Ghirlandaio
Sandro Botticelli

Giovanni Bellini
Giorgione
Tycjan
Tintoretto
Paolo Veronese

Albrecht Dürer
Hans Holbein Mł.
Lucas Cranach St.

Pieter Bruegel St.

WŁOCHY

Mediolan – ród Sforza

Wenecja - doża

Florencja – ród Medyceuszy

Mantua – ród Gonzaga

Rzym – mecenat papieski (Juliusz II, Leon X, Paweł III)

Urbino – ród Montefeltro

WŁOCHY

- Podział na księstwa pod panowaniem rodów – rozwój mecenatu.
- Oddziaływanie sztuki i myśli antycznej.
- Rozwój nauki, naukowe podejście do rzeczywistości.
- Powstają traktaty m.in. malarstwie, architekturze.
- Zainteresowanie człowiekiem.
- Szukanie harmonii w zasadach matematycznych, symetrii, proporcjach.

TWÓRCY

FLORENCJA, MANTUA:

Filippo Lippi

Fra Angelico

Domenico Ghirlandaio

Sandro Botticelli

Masaccio

Piero della Francesca

Paolo Uccello

Andrea Mantegna

FLORENCJA, RZYM, MEDIOLAN:

Rafael Santi

Michał Anioł

Leonardo da Vinci

WENECJA:

Giovanni Bellini

Giorgione

Tycjan

Tintoretto

Paolo Veronese

FLORENCJA

TOSKANIA

MANTUA

RYSUNEK

1400

NURT INTELEKTUALNY

Masaccio
Paolo Ucello

Piero della Francesca

Andrea Mantegna

CECHY

- perspektywa geometryczna
- proporcje
- matematyczne zasady
- ważny rysunek

Masaccio
Trójca Święta

NURT LIRYCZNY

Fra Angelico
Filippo Lippi

Domenico Ghirlandaio

Sandro Botticelli

CECHY

- Dekoracyjność
- Miękką linią
- Idealizacja
- Liryczny nastrój

RZYM

1500

Michał Anioł Buonarroti

CECHY

- rzeźba, malarstwo, architektura
- kolor podporządkowany rysunkowi,
- twardy modelunek,
- ukazanie emocji,
- - oddanie detali

MEDIOLAN

Leonardo da Vinci

[6] Co obejmuje wiedza malarska.

(...) Wiedza ta jest matką perspektywy, to jest nauki o liniach wzrokowych, perspektywa zaś dzieli się na trzy części. Pierwsza zawiera jedynie linearne zarysy brył; druga dotyczy zmniejszania się intensywności kolorów w różnych oddaleniach; trzecia [mówi o] utracie wyrazistości ciał w różnych oddaleniach. Pierwsza z nich, dotycząca jedynie linii i zarysów brył, zwana jest rysunkiem, to jest przedstawieniem jakiejś bryły. Z niej wypyta inna wiedza, obejmująca ciemność i jasność lub jeśli chcesz — światło i cień; nauka ta wymaga większej rozprawy. Wiedza o liniach wzrokowych zrodziła wszakże naukę astronomii, która jest po prostu perspektywą, gdyż polega w całości na liniach wzrokowych i przekrojach piramid.

[412] Jaki jest pierwszy cel malarza?

Szczytowym osiągnięciem malarza jest dokonać tego, aby powierzchnia płaska ukazana ciała wypukłe i występujące z owej płaszczyzny. Ten, kto przewyższa innych w tej sztuce, zasługuje na największą pochwałę, a takie osiągnięcie, a raczej korona owej wiedzy rodzi się z cieni i światła lub — jeśli wolisz — z jasności i ciemności. Przeto kto unika cieni, unika chwały sztuki i szlachetnych umysłów, a zyskuje ją u nieświadomego tłumu, który żąda od malarstwa tylko piękności kolorów, zapominając całkowicie o pięknie i cudzie ukazywania pełnego wymiaru rzeczy na płaszczyźnie.

- sfumato, miękki modelunek, perspektywa

PÓŹNY RENESANS

Tintoretto

Paolo Veronese

Correggio

Correggio

CECHY

- rozbudowane sceny,
- kontrasty światłocieniowe,
- ukazanie emocji
- odejście od harmonii

Giovanni Bellini

Giorgione

Tycjan

CECHY

- zróżnicowany, bogaty koloryt,
- perspektywa malarsko-powietrzna,
- kolor dominuje nad rysunkiem,
- laserunki

Rafaël Santi

CECHY

- harmonia koloru i rysunku,
- kompozycja statyczna,
- kompozycja w trójkącie lub kole,
- idealizacja

MASACCIO

1401- ok. 1428

Działał we Florencji, Pizie i Rzymie.

Przypuszczalnie był uczniem Masolina.

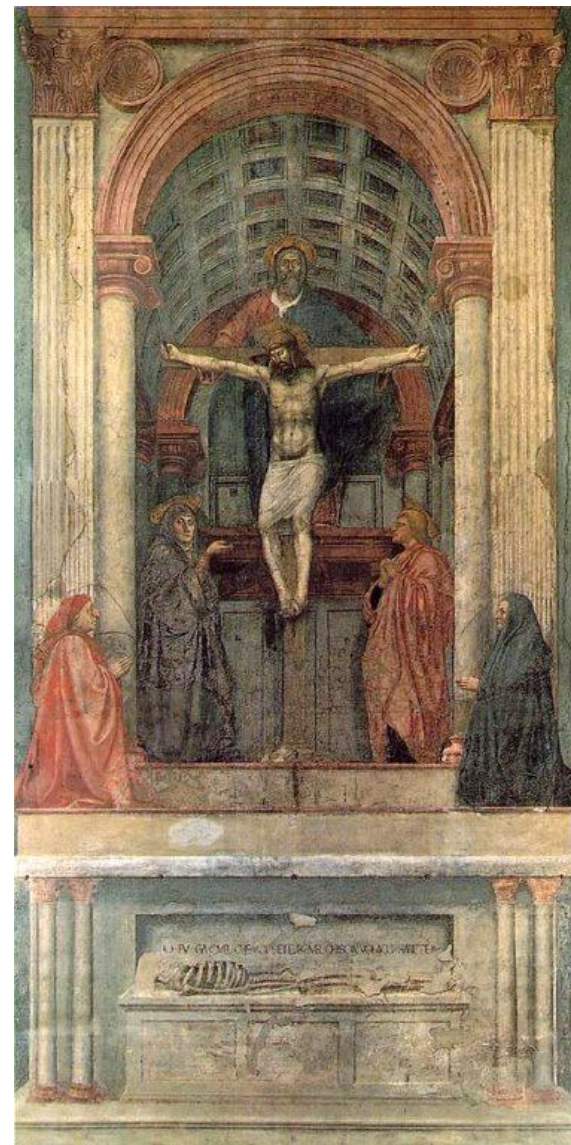
Twórca fresków. Wprowadzał modelunek

światłocieniowy, perspektywę do swoich scen.

Wpłynął na sztukę Rafaela i Michała Anioła.

**fresk Grosz czynszowy w kaplicy Brancaccich
w kościele Santa Maria del Carmine we Florencji**

**fresk Trójca Święta
w Santa Maria Novella we Florencji**

PIERO DELLA FRANCESCA

ok. 1415 – 1492

Malarz i teoretyk malarstwa, łączył działalność artystyczną z rzemieślniczą i handlową. Pracował również dla kilku rodów:

Este w Ferrarze, Montefeltro w Urbino.

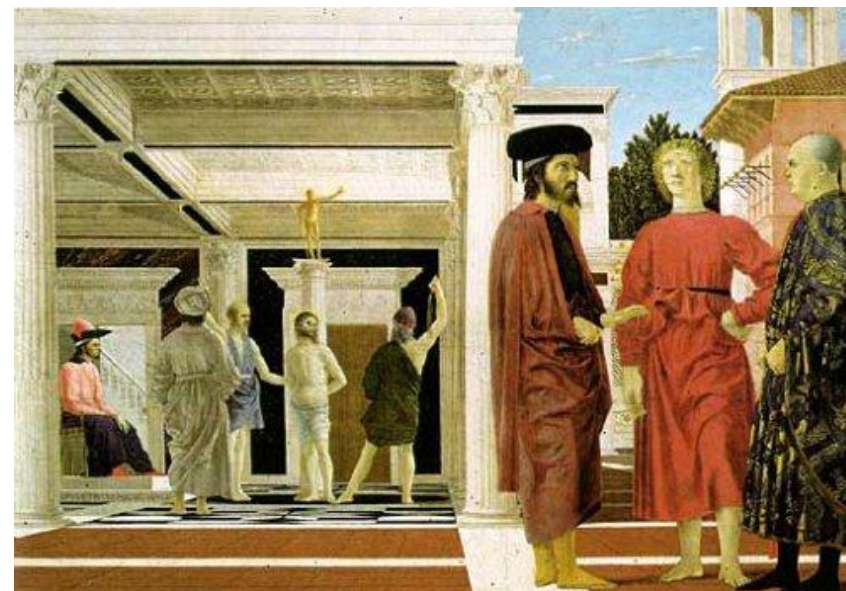
Piero della Francesca łączył w swej twórczości wcześniejszą tradycję, np. złote ornamentalne tła, z osiągnięciami kręgu malarzy i teoretyków sztuki, których poznał we Florencji w latach 30. XV w.

Chrztost Chrystusa

Portret księcia Urbino Frederigo Montefeltro i jego żony Battisty Sforza, Galeria Uffizi we Florencji

Biczowanie

PAOLO UCELLO

1397 – 1475

Malarz badający zagadnienia perspektywy

Urodził się we Florencji w rodzinie chirurga-cyrulika. W młodości uczył się w pracowniach florenckich artystów. Pracował w rodzinnym mieście, w Wenecji, Rzymie.

(obok obrazów i fresków Masaccia).

Polowanie

**Bitwa pod San Romano,
Galeria Uffizi, Florencja**

BITWA POD SAN ROMANO:

Na zamówienie rodu Medyceuszy.
Dzieło to miało upamiętnić zwycięską
bitwę Florentczyków z mieszkańcami
Sieny, do jakiej doszło w roku 1432.
Trzy obrazy (sceny bitewne) zdobyły
powszechne
uznanie i ozdobiły ściany hallu
wejściowego w Pałacu Medyceuszy.

ANDREA MANTEGNA

1431-1506

Malarz i grafik. Wywarł duży wpływ na malarstwo północnych Włoch. Działał w Padwie, Rzymie.

Cechy jego warsztatu to: monumentalna i surowa kompozycja, chłodny koloryt, mistrzowski rysunek, śmiałe skręty perspektywiczne.

Uchodzi za inicjatora malarstwa iluzjonistycznego, poprzez autorstwo plafonu w pałacu Gonzagów w Mantui.

Jako wybitny miedziorytnik przyczynił się do rozwoju grafiki.

Opłakiwanie
Galeria Brera w Mediolanie

fresk w Camera degli Sposi
w Pałacu Goinizagów w Mantui

FILIPPO LIPPI

1406-1469

Ojciec Filippina, malarz włoski.

Przez 12 lat w zakonie karmelitów.

Tworzył głównie obrazy tablicowe odznaczające się poetycką nastrojowością i dążeniem do nowych środków wyrazu w przedstawianiu przestrzeni i postaci ludzkich.

**Madonna na tle okna,
Galeria Uffizi we Florencji**

FRA ANGELICO

1387-1455

Właściwie Guido di Pietro, imię zakonne
Fra Giovanni da Fiesole, dominikanin.

Uczeń L. Monaco, uległ wpływom Masaccio.

Łączył poprawną perspektywę renesansową
i przestrzenność postaci z gotycką tradycją (użycie
złota). Jego obrazy charakteryzuje głęboki, religijny
nastrój, naiwna prostota i świetna kolorystyka.
Podejmował wyłącznie tematy religijne.

Zwiastowanie

DOMENICO GHIRLANDAIO

1449-1494

Malarz włoski, jeden z najpopularniejszych przedstawicieli renesansowego malarstwa florenckiego, uznany za ilustratora czasów Wawrzyńca Wspaniałego, ponieważ uwiecznił w swych freskach świat florenckich finansistów i obraz wyrefinowanej kultury społeczeństwa tokańskiego 2 połowy XV w. Świetny portrecista osobistości stanowiących nieraz właściwy temat kompozycji religijnych.

Portret starca z wnukiem

Pokłon pasterzy,
Kościół Santa Trinita we Florencji

Narodziny Marii, fresk w Kaplicy Tornabuoni,
w Kościele Santa Maria Novella we Florencji

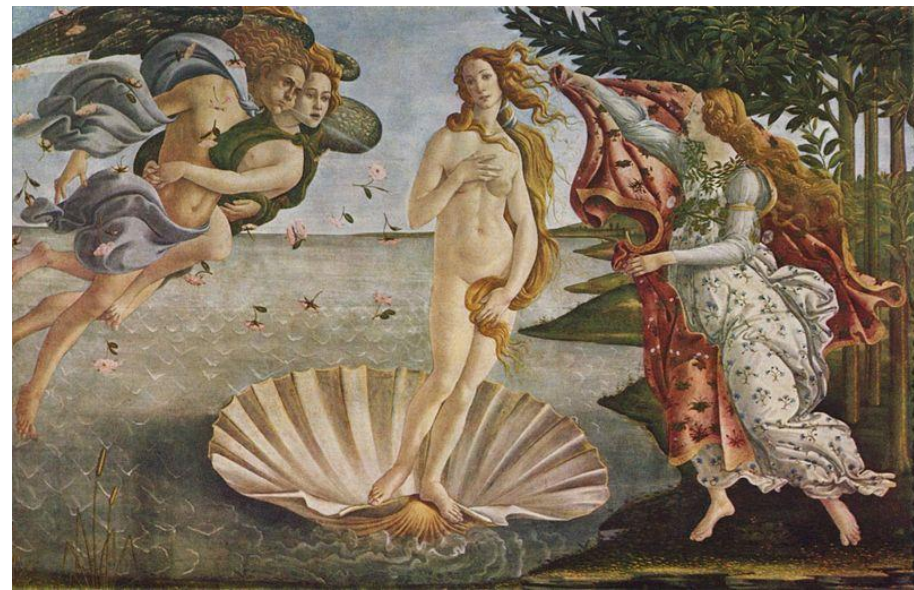
SANDRO BOTTICELLI

1445-1510.

Malarz czynny we Florencji. Uczeń F. Lippięgo. Pracował dla rodziny Medici. Malował obrazy mitologiczne o skomplikowanych treściach inspirowane teoriami Akademii Neoplatońskiej.

Malował także obrazy religijne do wszystkich większych kościołów Florencji i portrety.

Jego styl dekoracyjny, liryczny, operujący miękką linią, uległ przemianie pod wpływem Savonaroli, zmierzając w stronę dramatyzmu i ekspresji.

Narodziny Wenus
Galeria Uffizi we Florencji

Opłakiwanie
Galeria Uffizi we Florencji

Primavera
Galeria Uffizi we Florencji

MICHAŁ ANIOŁ

1475 - 1564

Malarz, rzeźbiarz, poeta i architekt.

Działał we Florencji, Bolonii, Rzymie.

Pracował dla rodu Medici, dla papieża Juliusza II, Leona X, Pawła III.

Uczeń w zakresie malarstwa Domenico Ghirlandaio,

W zakresie rzeźby Bertoldo di Giovanni.

Tondo Doni
Galeria Uffizi we Florencji

KAPLICA SYKSTYŃSKA

Papieska kaplica w Pałacu Watykańskim.

Budowana w latach 1475-1483 z fundacji papieża Sykstusa IV

Kaplica Sykstyńska od początku była przeznaczona na ważniejsze uroczystości kościelne.

Odbywają się tu konklawe, czyli wybory nowego papieża. Specjalny piec wstawiany na czas wyborów ma wyprowadzony ponad dach komin. Kolor wydobywającego dymu informuje zgromadzonych na Placu św. Piotra o wynikach głosowania: czarny - nie udało się jeszcze wybrać nowego papieża, biały - decyzja o wyborze została podjęta.

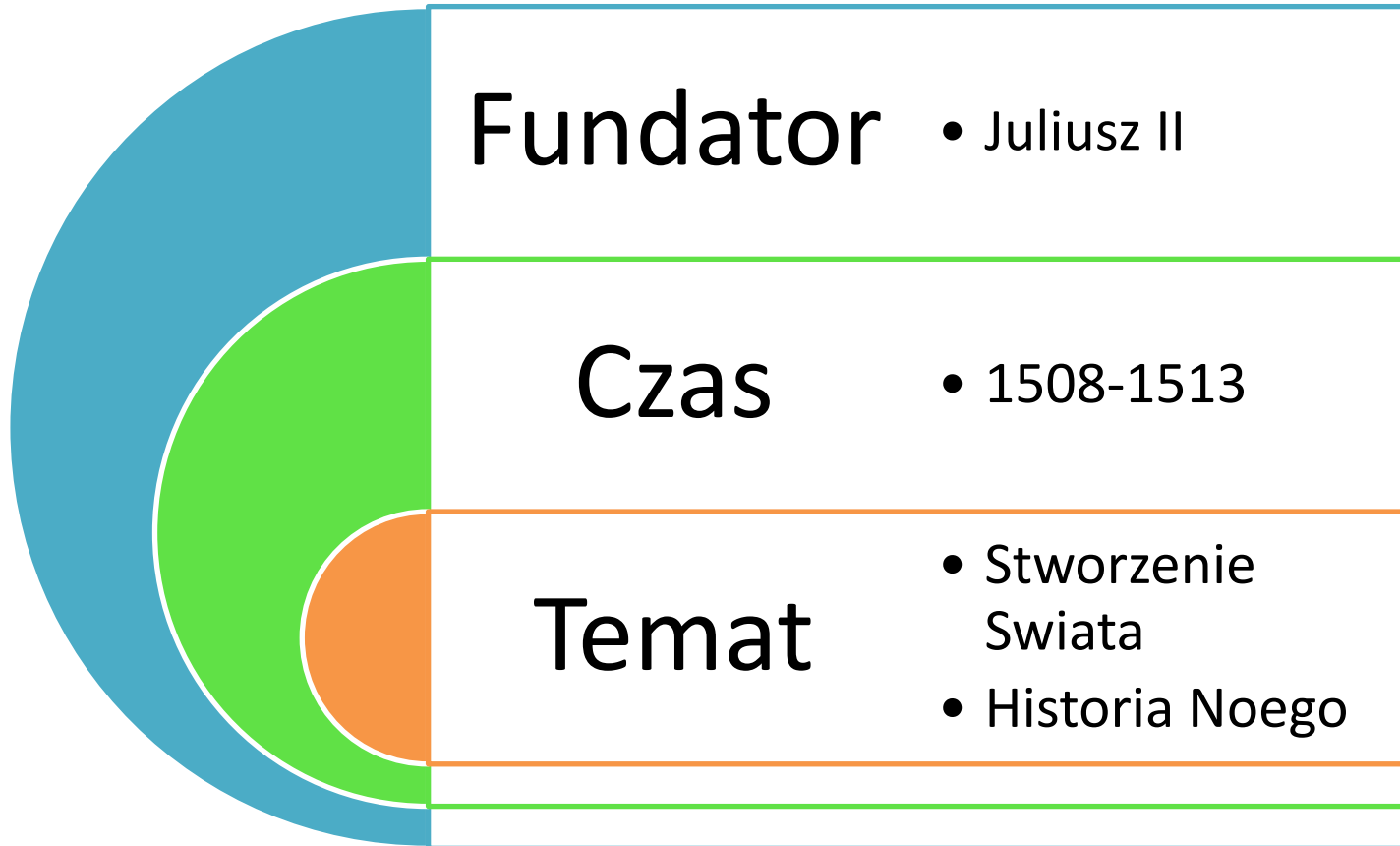

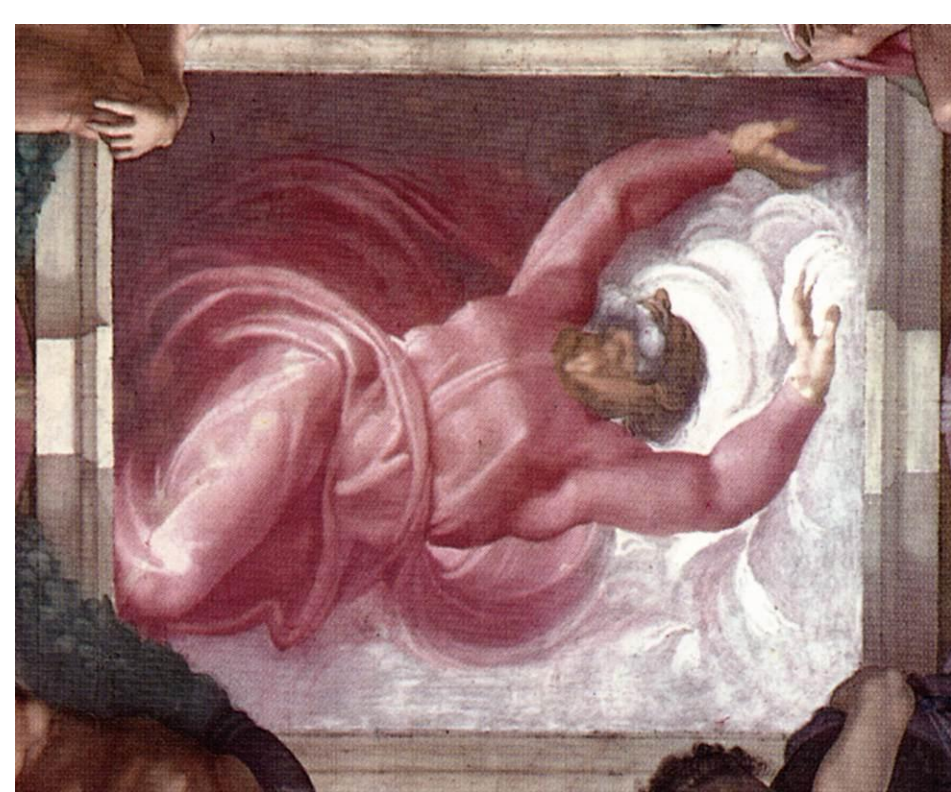
KAPLICA SYKSTYŃSKA

Ściany i sufit Kaplicy zdobią freski. Najstarsze umieszczone są na podłużnych ścianach. Zostały wykonane w latach 1481 - 1483 przez artystów z Toskanii i Umbrii. Przy freskach pracowali m.in.: Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaio, Pietro Perugino.

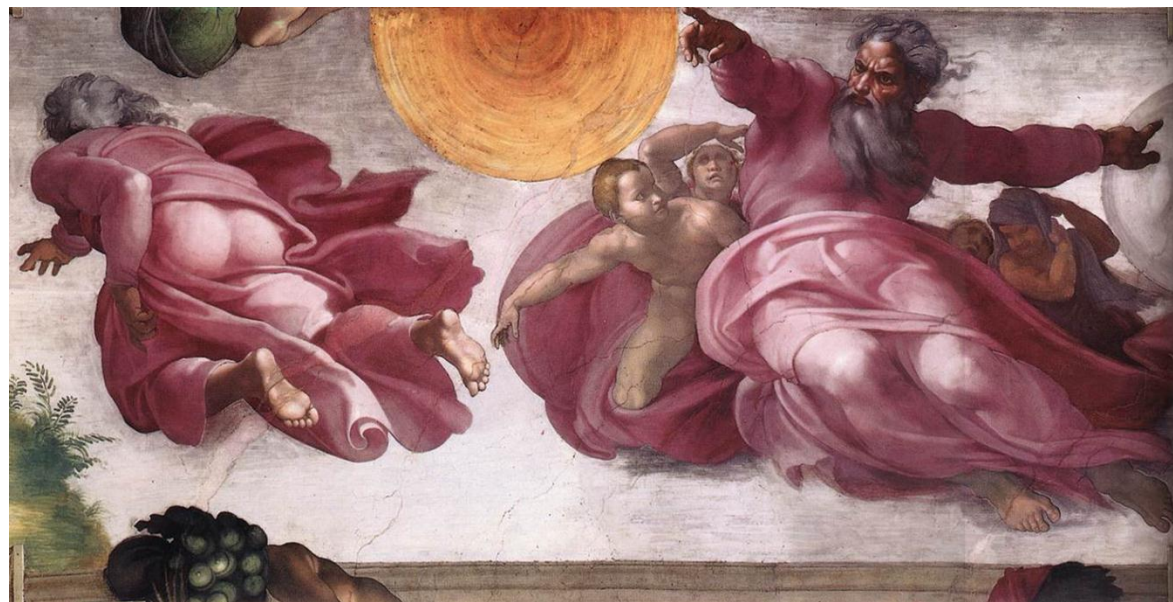
FRESKI NA SKLEPIENIU

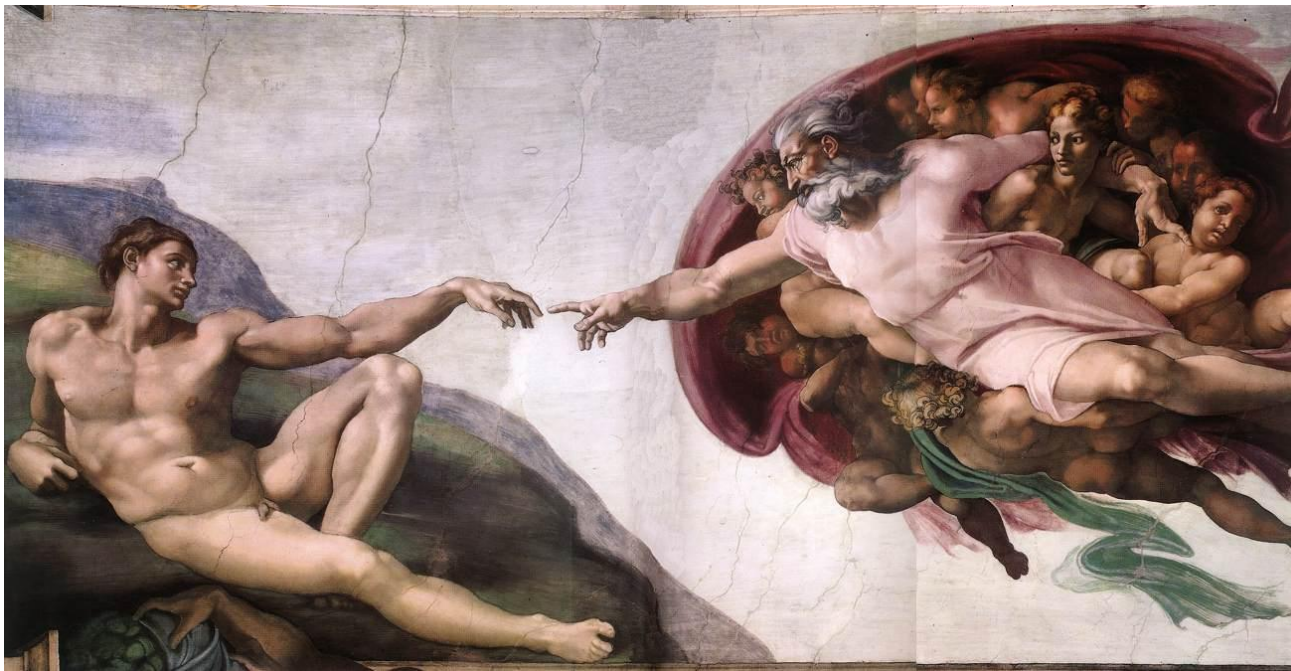

Bóg stwarza słońce i księżyc

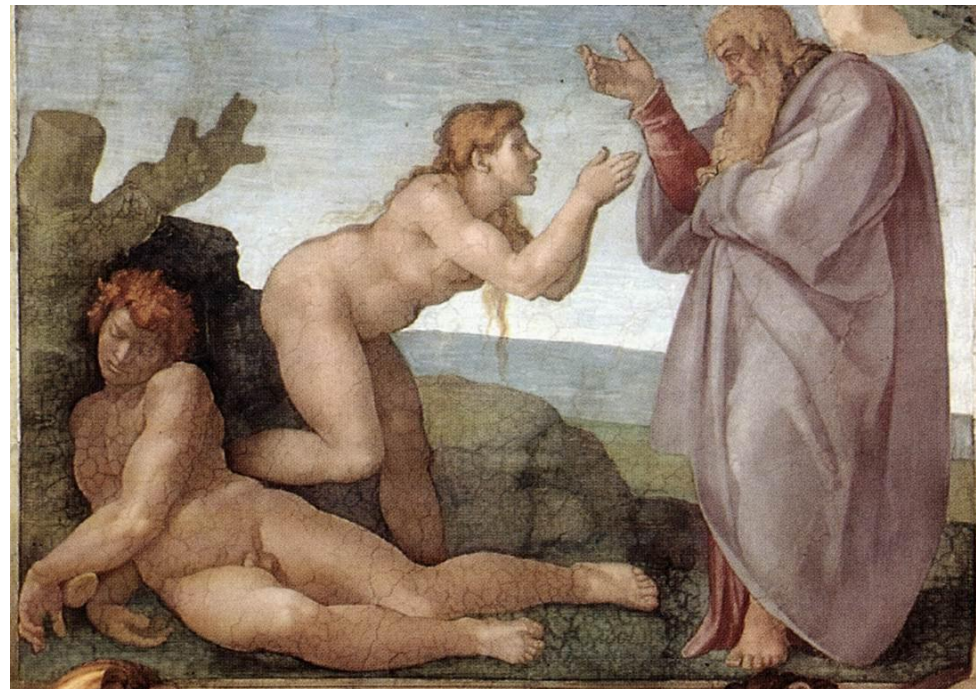
Bóg oddziela światło od ciemności

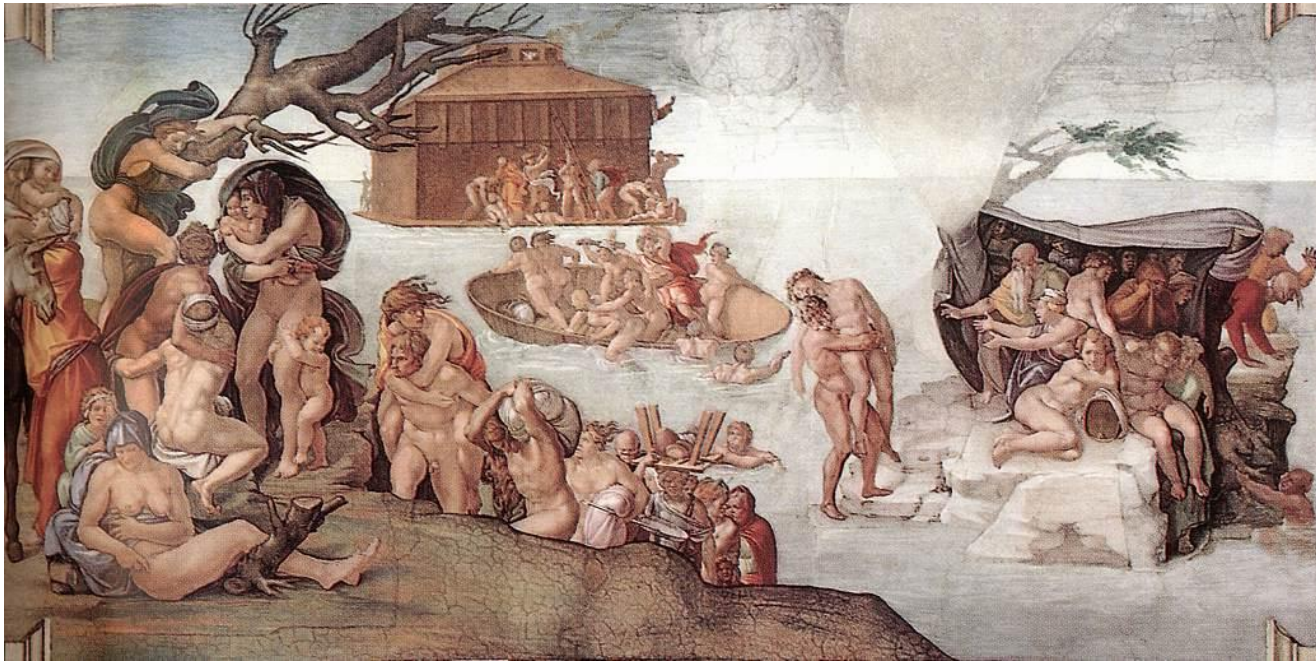

Stworzenie Adama

Stworzenie Ewy

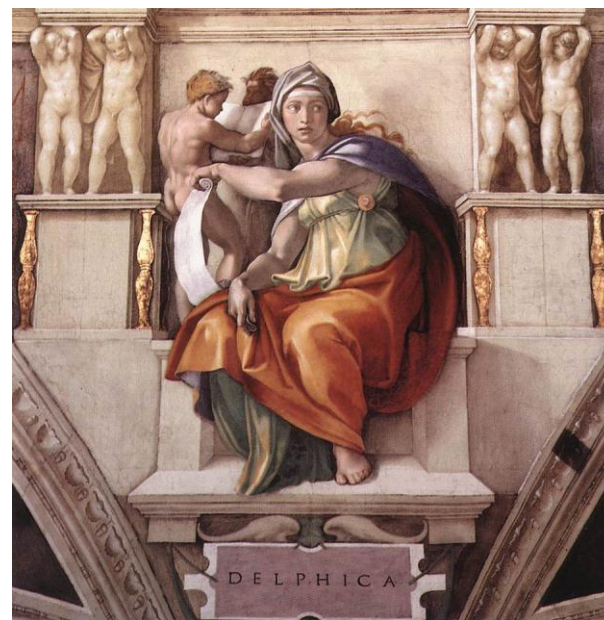

Potop

Ofiara Noego

Boczne pola sufitu i lunety Michał Anioł ozdobił
12 postaciami proroków i sybilli.
Postać proroka Jeremiasza to autoportret mistrza, który w ten
sposób podpisał swoje dzieło.

SĄD OSTATECZNY

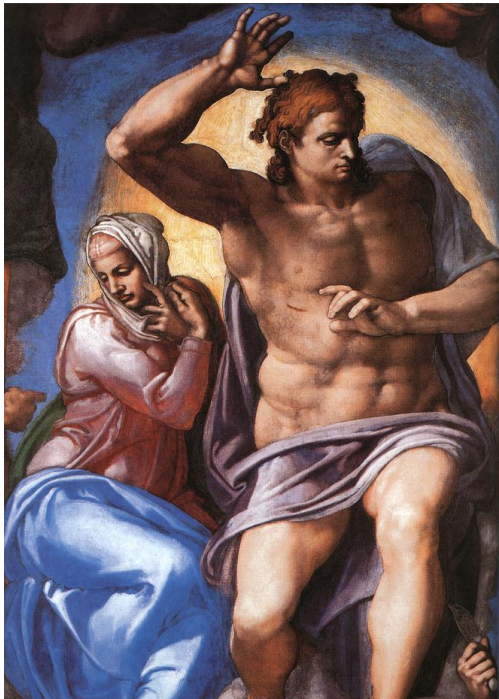
Fundator	• Paweł III
Czas	• 1535 - 1541
Treść	• Sąd Ostateczny

- Paweł III

- 1535 - 1541

- Sąd
Ostateczny

Św. Bartłomiej
ze skórą - autoportret

LEONARDO DA VINCI

1452- 1519

Malarz, teoretyk, architekt, budowniczy, konstruktor.

Działał we Florencji, Mediolanie.

Pracował dla rodu Sforza w Mediolanie, ostatnie lata życia spędził na dworze Franciszka I we Francji

Uczeń Andrea del Verrocchio.

Twórca traktatów i rozpraw. Pisał m.in.: o malarstwie opisując zasady perspektywy.

Czy malarstwo jest nauką?

Nauka to dociekanie umysłowe, biorące początek ze swych przyczyn ostatecznych. Żadne dociekanie ludzkie nie można nazwać prawdziwą wiedzą, o ile nie przeszło próby dowodu matematycznego.

Pierwsza zasada wiedzy malarskiej

Pierwszą zasadą wiedzy malarskiej jest punkt; drugą linia; trzecią powierzchnia; czwartą bryła okryta tą powierzchnią. Ostatnia zasada odnosi się do tego, co się wyobraża, ponieważ w istocie malarstwo nie wychodzi poza powierzchnię. Powierzchnia płaska ma swoje całkowite odbicie w każdej innej powierzchni płaskiej znajdującej się naprzeciw niej.

Druga zasada malarstwa

Drugą zasadą jest cień, za pomocą którego przedstawia się bryłę.

Ginevra di Benci, 1474-1476

Dama z gronostajem,
1483-1490,
Muzeum Czartoryskich, Kraków

Madonna w grocie, 1483-1486, Luwr

Madonna wśród skał,
1495-1508,
National Gallery w Londynie

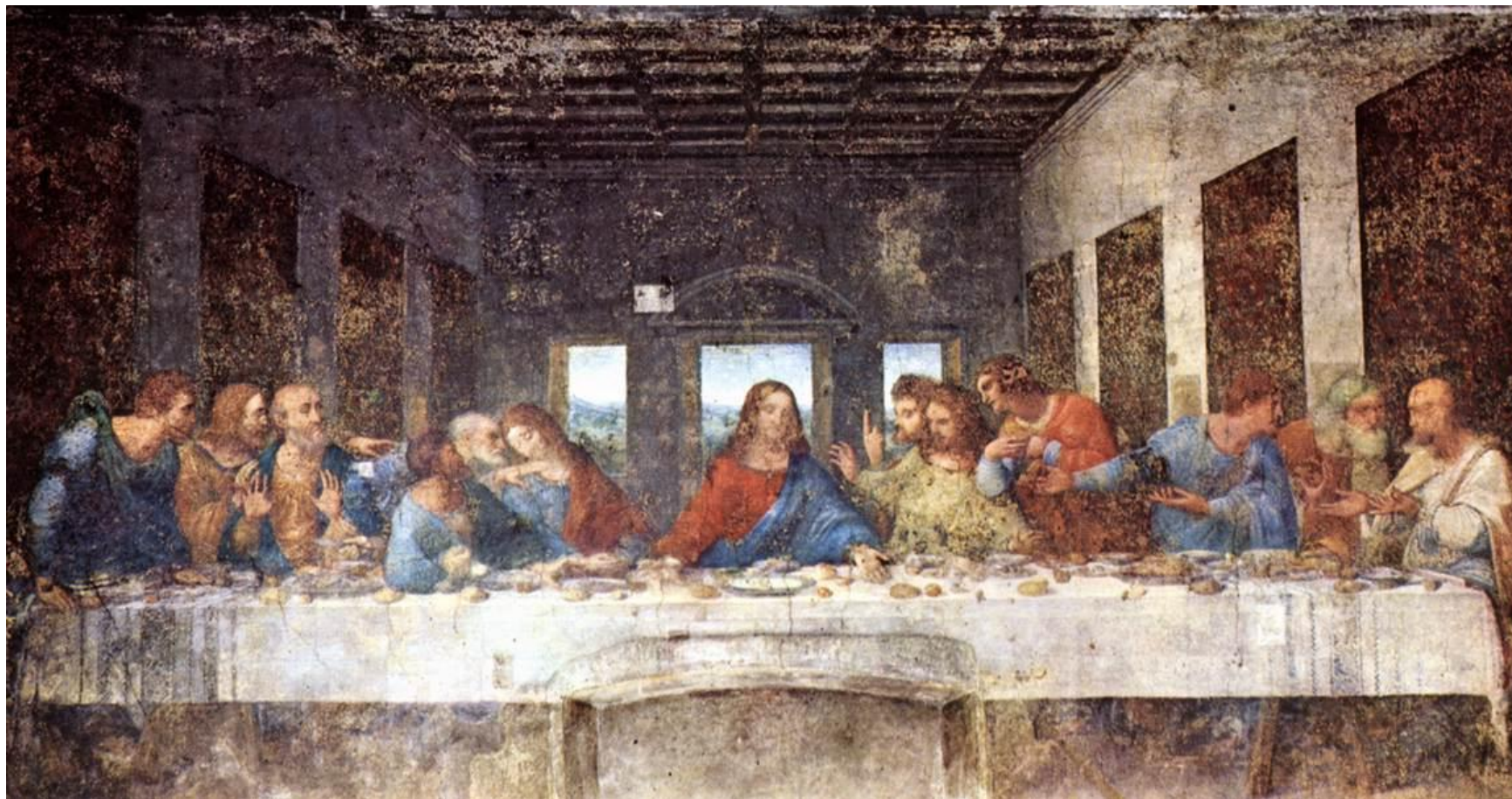
OSTATNIA WIECZERZA

W latach 1495–1498 Leonardo tworzył malowidło ścienne Ostatnia Wieczerza w refektarzu klasztoru przy kościele Santa Maria della Grazie.

W kompozycji eksperymentował z technikami łącząc buon fresco z techniką olejną.

Ostatnia Wieczerza

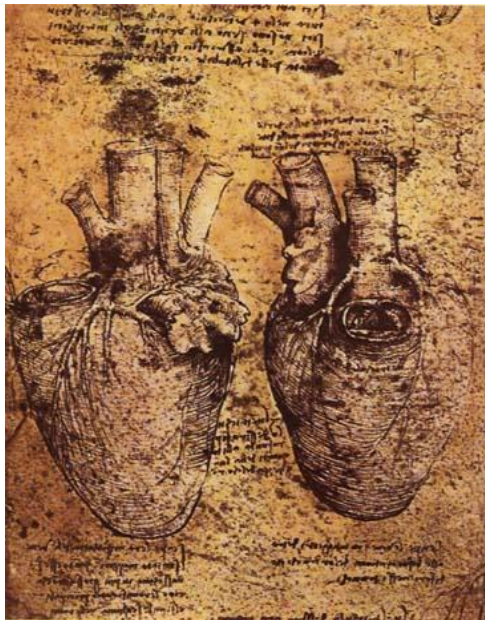
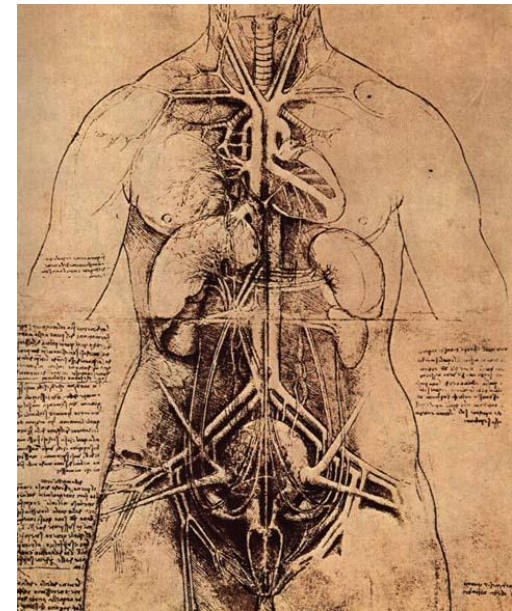
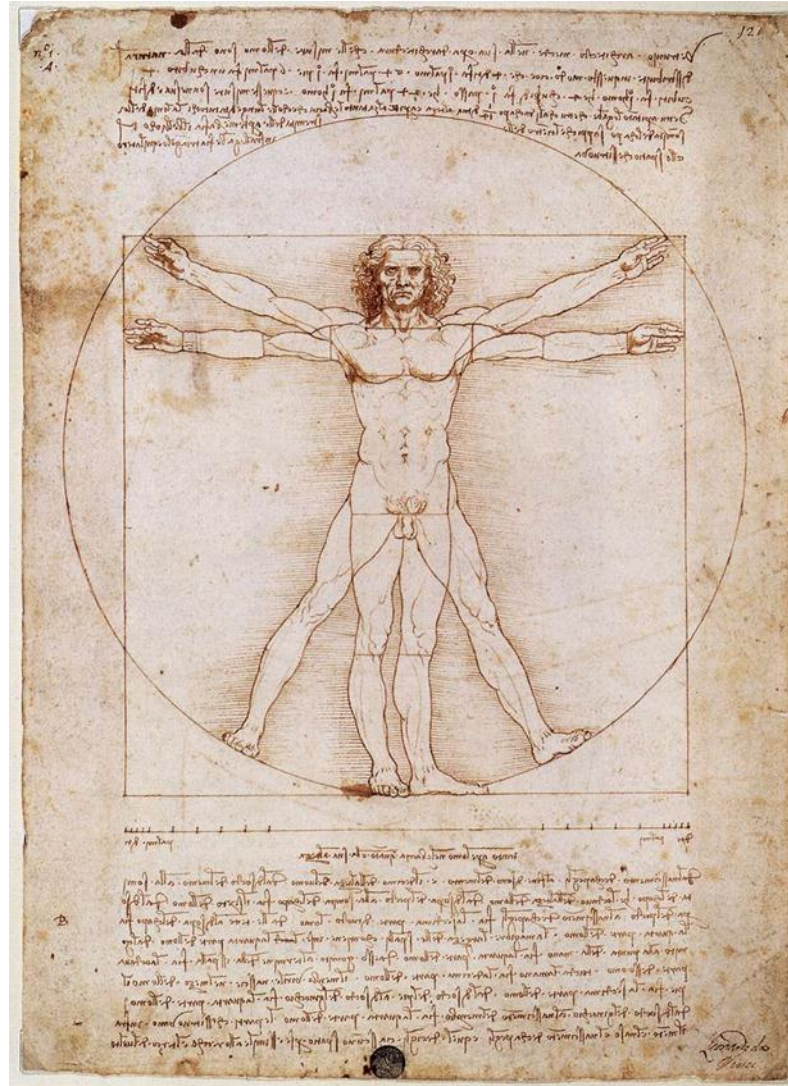

Święta Anna Samotrzeć,
1510, Luwr

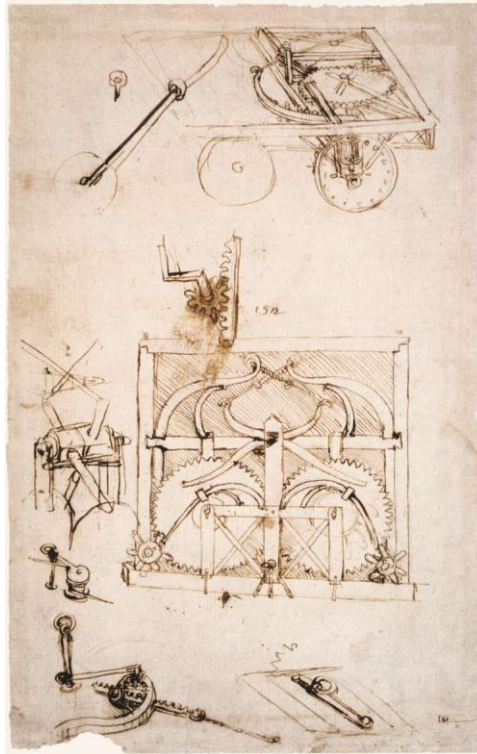
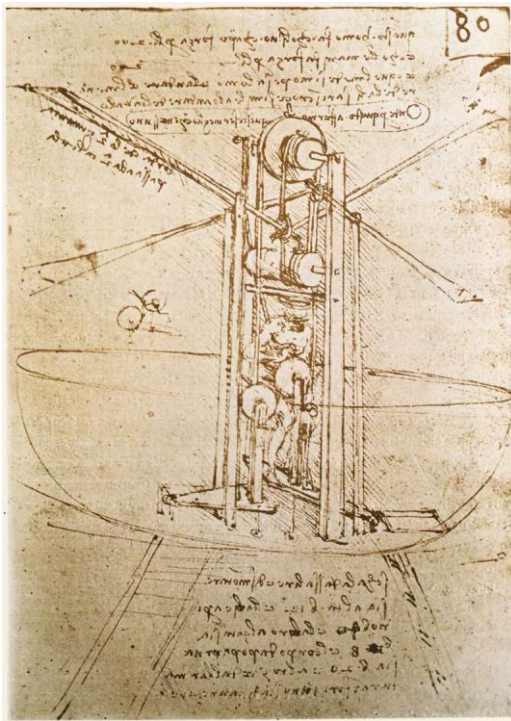
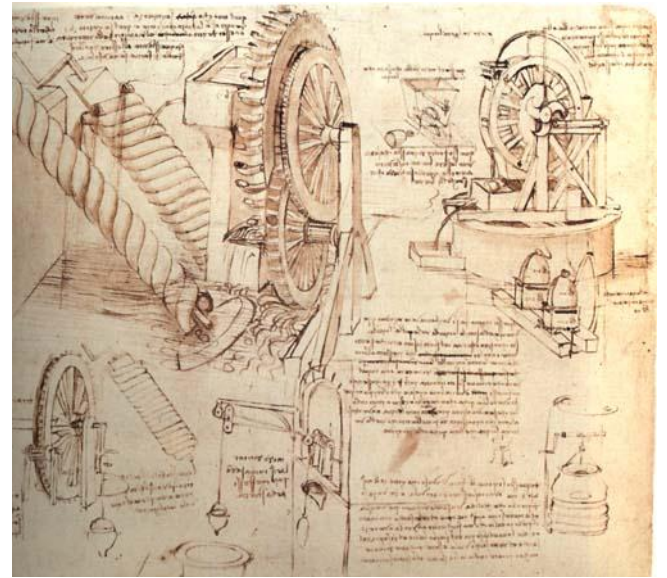
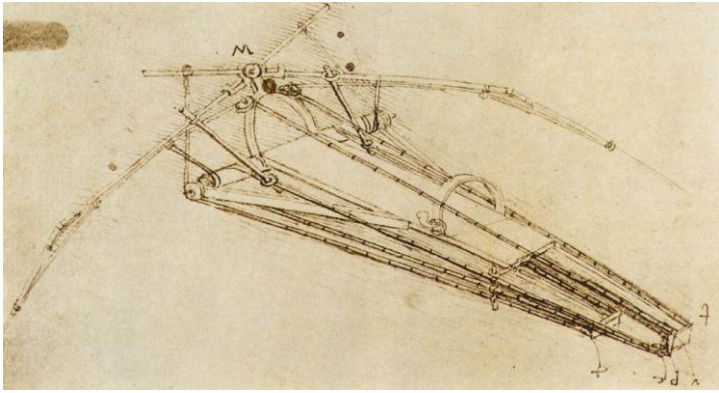

Gioconda,
1503-1505, Luwr

Człowiek witruwiański

Mapa miasta Imola

Toskania

RAFAEL SANTI

1483- 1520

Malarz, architekt, konserwator zabytków rzymskich.

Uczył się w Urbino u Perugina.

Pracował w Rzymie dla papieży Juliusza II, Leona X.

Malował sceny religijne, głównie Madonny z Dzieciątkiem, portrety, sceny mitologiczne.

Madonna Sykstyńska,
1512-1513, Gemäldegalerie, Drezno

Madonna ze szczygłem,
1506, Galeria Uffizi, Florencja

Portret papieża Juliusza II,
1511-1512,
National Gallery, Londyn

Papież Leon X z kardynałami,
1518, Galleria Uffizi, Florencja

STANZE WATYKAŃSKIE

Stanze mieszczą się na II piętrze Watykanu.

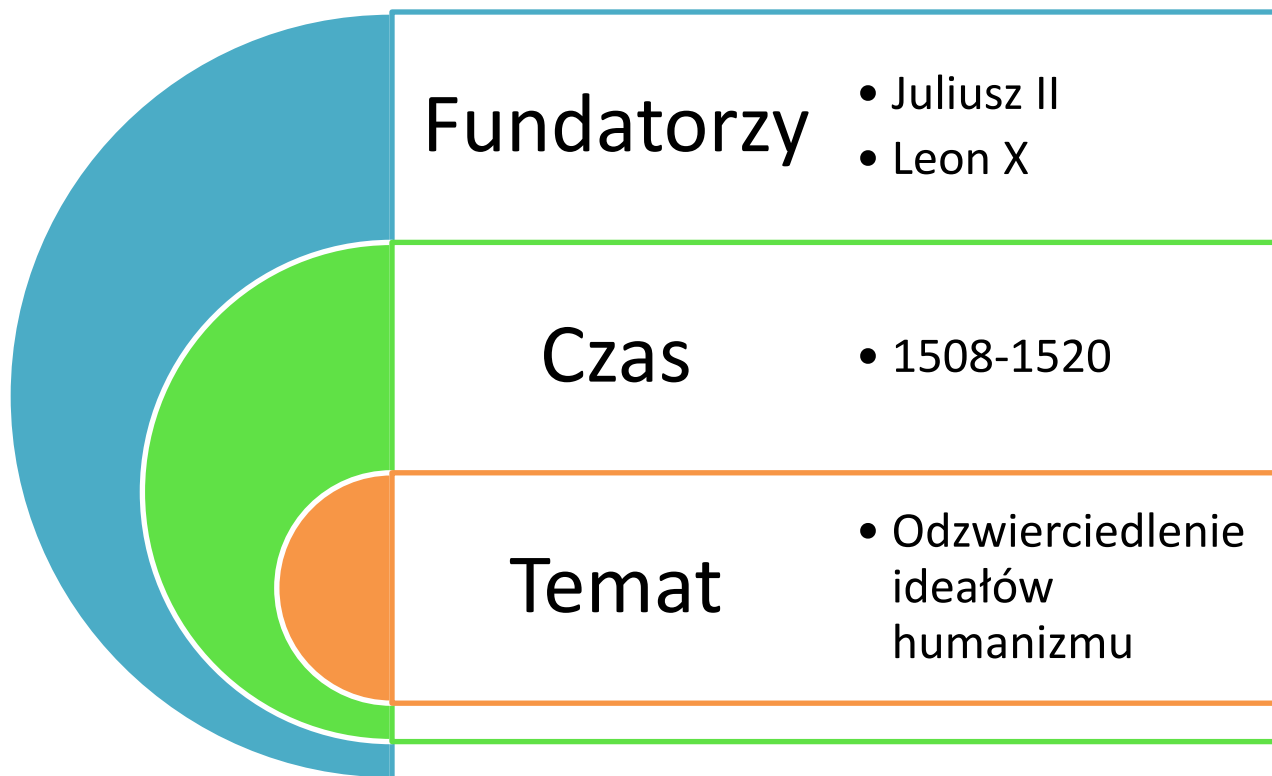
Niestety śmierć malarza w 1520 roku spowodowała, że prace ukończyli już tylko jego uczniowie i pomocnicy.

Są to cztery sale o różnych nazwach i funkcjach:

- Stanza della Segnatura, nazwana tak od urzędującego tu wysokiego trybunału kościelnego któremu przewodniczył papież
- Stanza dell'Elidoro, nazwana tak od fresku przedstawiającego "Wygnanie Heliodora ze świątyni,,

STANZE WATYKAŃSKIE

Stanza della Segnatura

SZKOŁA ATEŃSKA

Fresk ten grupuje wszystkich wielkich filozofów starożytności. Na środku malowidła zostali umieszczeni rozmawiający Arystoteles i Platon. Skierowany w górę palec Platona wskazuje na królestwo idei jako źródło inspiracji zaś Arystoteles wskazuje na ziemię - природę. Na fresku zostało sportretowanych wielu współczesnych - Platon to podobizna Leonarda, a siedzący na pierwszym planie obok bloku marmuru Heraklit to Michał Anioł. Scena rozgrywa się pod renesansową architekturą. Przesłanie tego fresku to droga która wiedzie do Prawdy poprzez Rozum.

WILLA FARNESINA W RZYMIE

Willa należała do bankiera Agostina Chigi. Rafael namalował freski zdobiące jedną z sal pałacu w 1511 roku.

Ilustracja pochodzi inspirowana jest „Metamorfozami” Owidiusza w interpretacji poety Angelo Poliziano.

Legenda opowiada o nimfie morskiej, w której zakochał się Polifem.

Triumf Galatei
Freski w Villa Farnesina w Rzymie

GIOVANNI BELLINI

1430-1516

Pochodził z malarskiej rodziny.

Nauczyciel Tycjana i Giorgiona .

Autor obrazów ołtarzowych, portretów,

Utrwalił typy tzw. Madonny tronującej i Sacra Conversazione). Początkowo malował gł. temperą i nawiązywał do A. Mantegni, potem pod wpływem Antonella da Messina używał techniki olejnej.

**Portret doży Leonardo Loredan
National Gallery, Londyn**

GIORGIONE

1476-1510

Malarz, przedstawiciel malarstwa weneckiego realizujący po mistrzowsku jego założenia kolorystyczne oraz efektowny i naturalny rozkład światła i cieni.

Rozszerzył dotychczasową tematykę Wenecjan o treści mitologiczne i dostosował rodzaj krajobrazu stanowiącego tło, do nastroju postaci stanowiącej główny temat przedstawienia.

Wśród malarzy weneckich najwyraźniej zerwał z tradycją, reprezentując żywszy stosunek do natury, ponadto wprowadził pejzaż na wielką skalę.

**Śpiąca Wenus,
Gemäldegalerie, Drezno**

**Burza,
Galeria Akademia, Wenecja**

TYCJAN

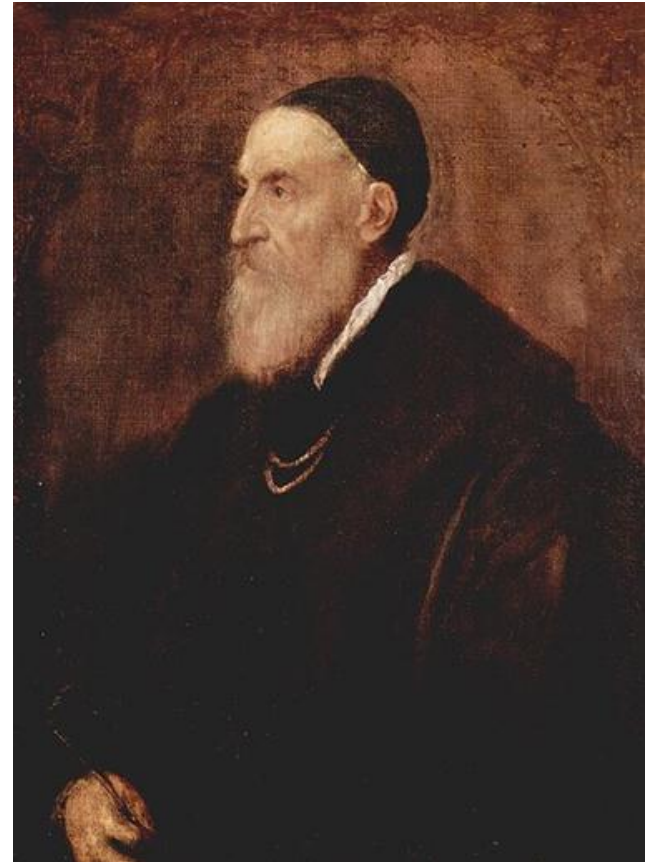
1488/1490 - 1576

Najwybitniejszy malarz kolorystycznej szkoły weneckiej.

Uczeń Giovanniego Bellini.

Pracował dla największych ludzi XVI wieku: papieża Pawła III, cesarza Karola V, Filipa II.

Malował obrazy o tematyce mitologicznej, religijnej, portrety.

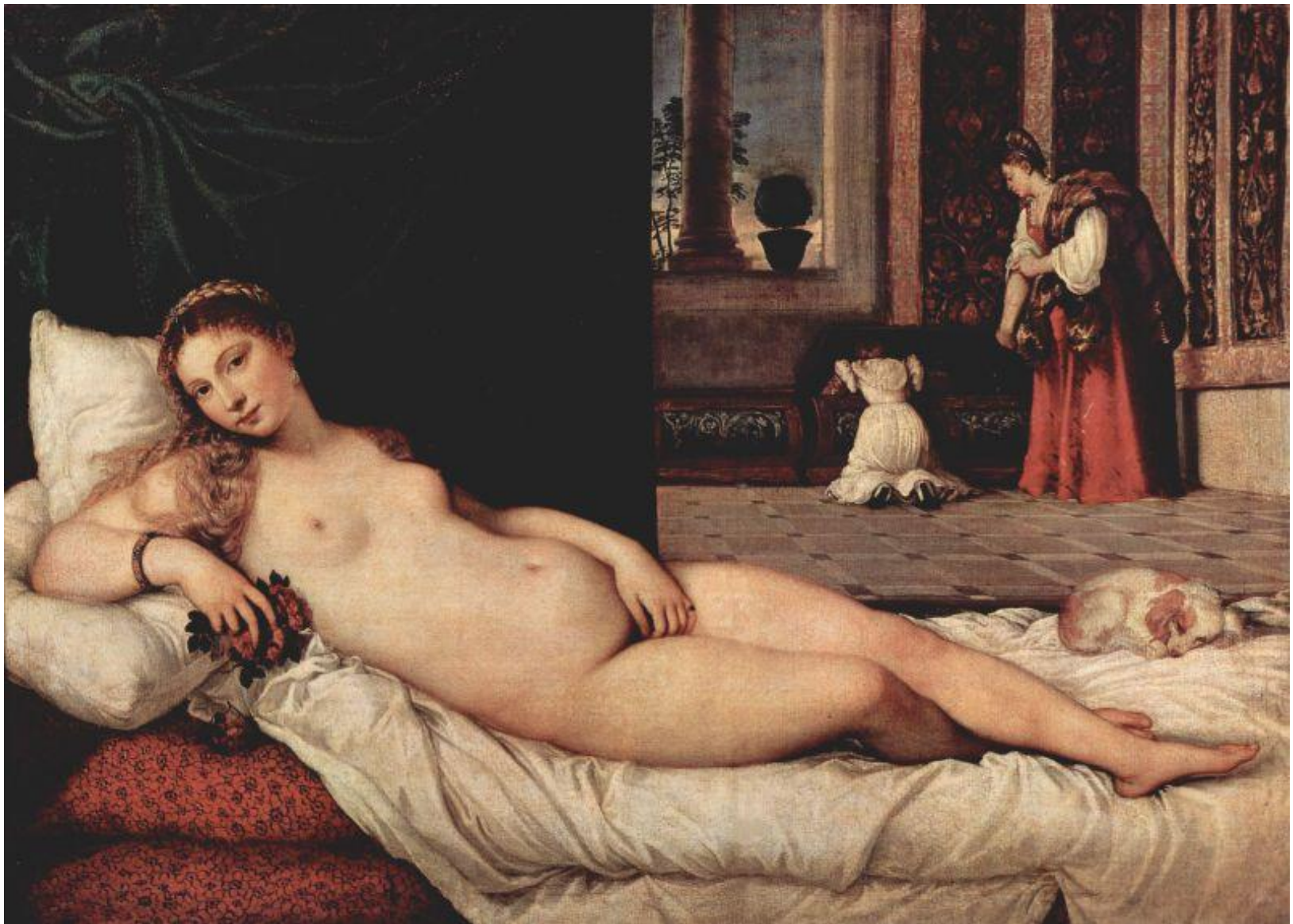
**Miłość ziemska, miłość niebiańska,
1514, Galleria Borghese, Rzym**

**Bachus i Ariadna, 1520,
National Gallery, Londyn**

**Assunta, 1516 - 1518,
Kościół Santa Maria Gloriosa dei Frari,
Wenecja**

Wenus z Urbino, 1538, Galleria degli Uffizi, Florencja

Portrety:

Karol V

Ranucio Farnese

Papież Paweł III

Papież Paweł III z nepotami

TINTORETTO

1518 - 1594

Malarz wenecki. Syn farbiarza jedwabiu, i dlatego nazwano go „Tintoretto”.

Uczył się u Tycjana, którego ten z zazdrości wyrzucił z pracowni.

Jego dewizą było: „RYSUNEK MICHAŁA ANIOŁA,
KOLORY TYCJANA.”

Łączył malarstwo kolorystyczne z manierystyczną efektywnością.

Cud św. Marka

Ostatnia Wieczerza
Kościół San Giorgio Maggiore, Wenecja

PAOLO VERONESE

1528 – 588

Malarz wenecki, pochodzący z Werony.

Twórca wielkich, wielopostaciowych kompozycji

Religijnych, a także dekorator i twórca fresków.

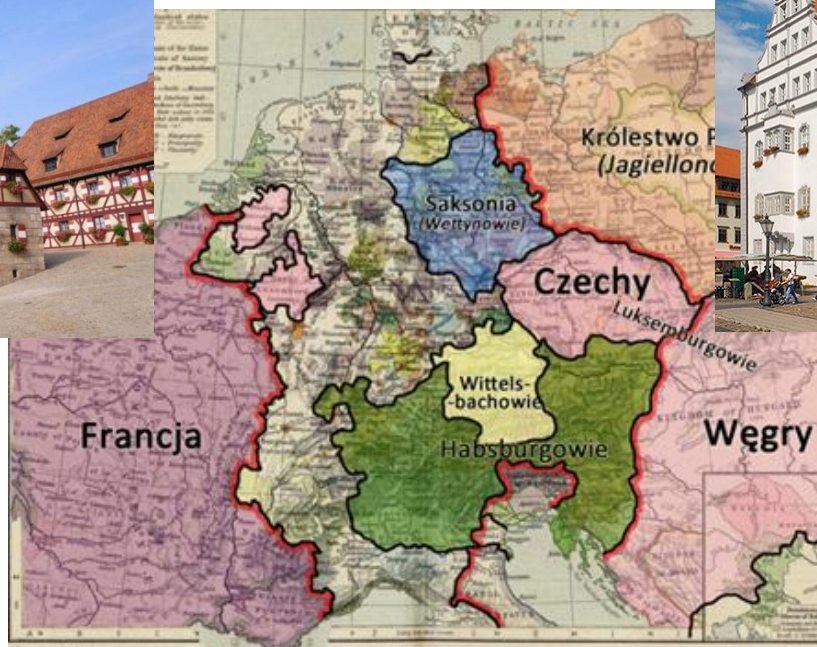
Uczta w Kanie, Luwr

Uczta w domu Leviego, Galeria Akademia, Wenecja

CESARSTWO NIEMIECKIE

Norymberga

Wittemberga

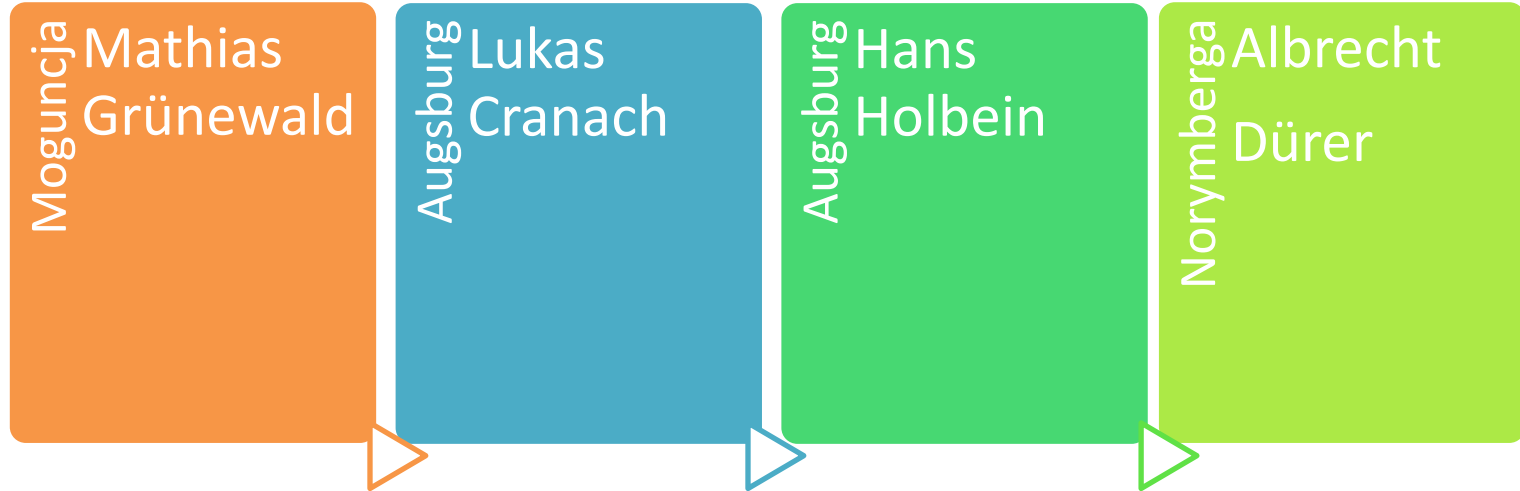

Augsburg

CESARSTWO NIEMIECKIE

- Pod panowaniem Habsburgów.
- Karol V podbija i włącza do cesarstwa znaczne tereny Europy.
- 1517 wybuch Reformacji – tezy Marcina Lutra.
- Wojny chłopskie, religijne.
- Podział na część południową – katolicką, północną – ewangelicką.
- Rozwój druku.
- Rozwój handlu.

TWÓRCY

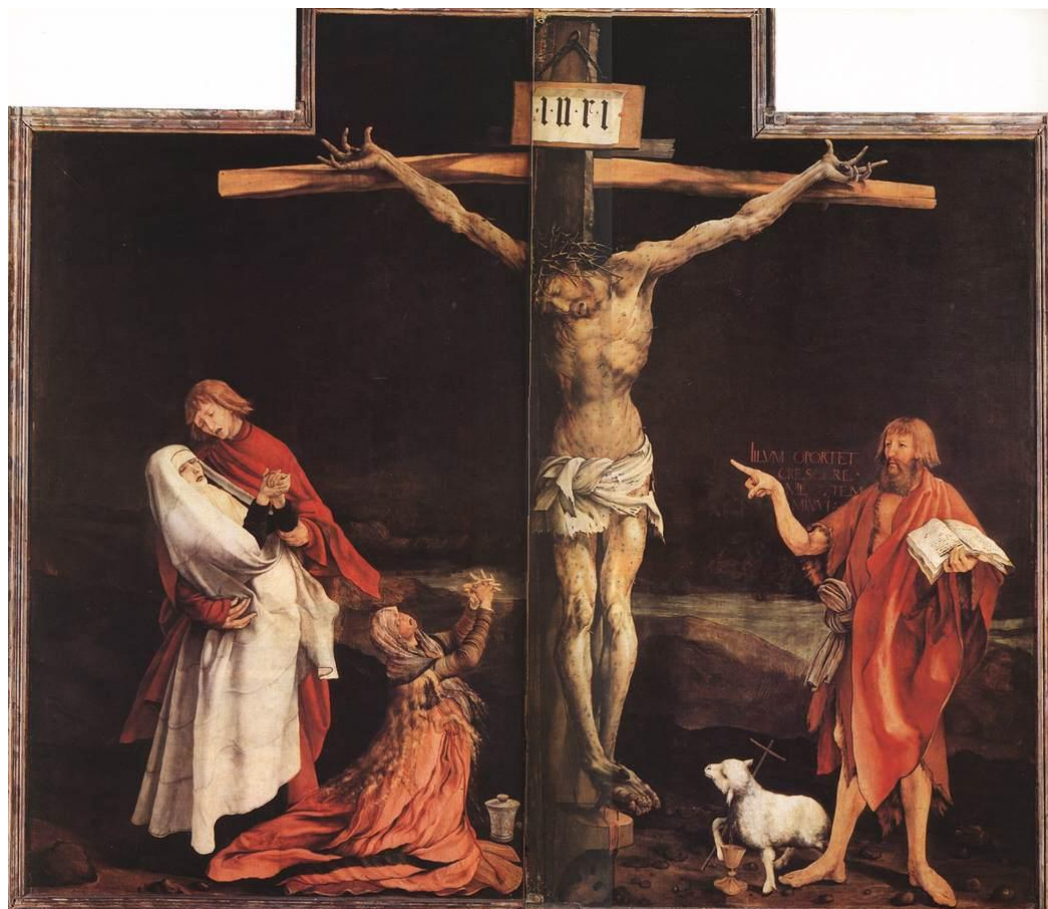
MATHIAS GRUNEWALD

1460-1480 – 1528

Malarz i rysownik przełomu gotyku i renesansu.

Od 1508 związany z dworem arcybiskupim w Moguncji, od ok. 1522 w służbie kardynała Albrechta Brandenburskiego w Halle.

Jego obrazy tablicowe o treści religijnej przepełnione są mistycyzmem i ekspresją.

Ofiar z Isenheim

HANS HOLBEIN

1497-1543

Malarz i grafik, najbardziej.

Wykształcony w augsburskiej pracowni swego ojca Hansa starszego.

Podróżował do Włoch.

W 1532 osiadł na stałe w Anglii, w 1536 został malarzem nadwornym króla Henryka VIII i rozwinął szeroką, głównie portretową działalność artystyczną.

Malował głównie portrety.

**Portret Henryka VIII
National Gallery, Londyn**

**Ambasadorowie
National Gallery, Londyn**

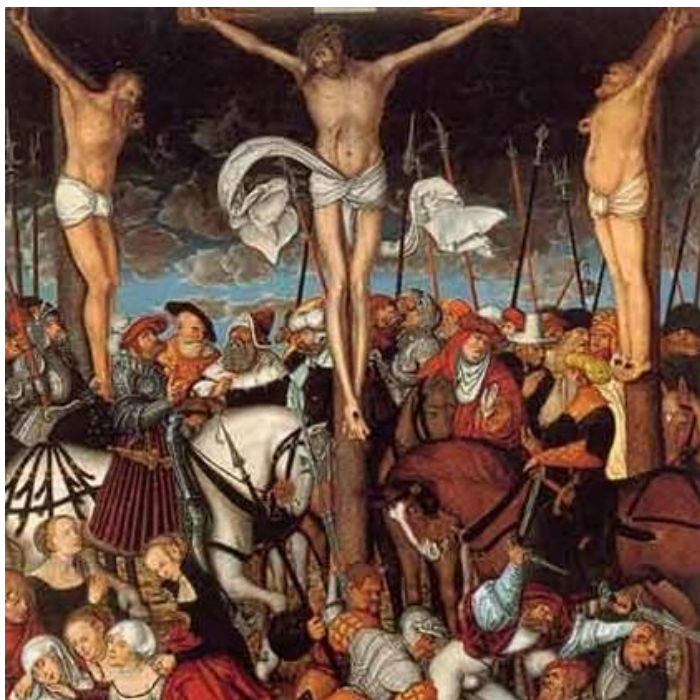
LUKAS CRANACH

1472-1553

Malarz i grafik. Pracował w różnych ośrodkach europejskich: Augsburgu, Wittemberdze.

Sztuka Cranacha jest stylistycznie niejednolita.. Malował obrazy religijne i portrety.

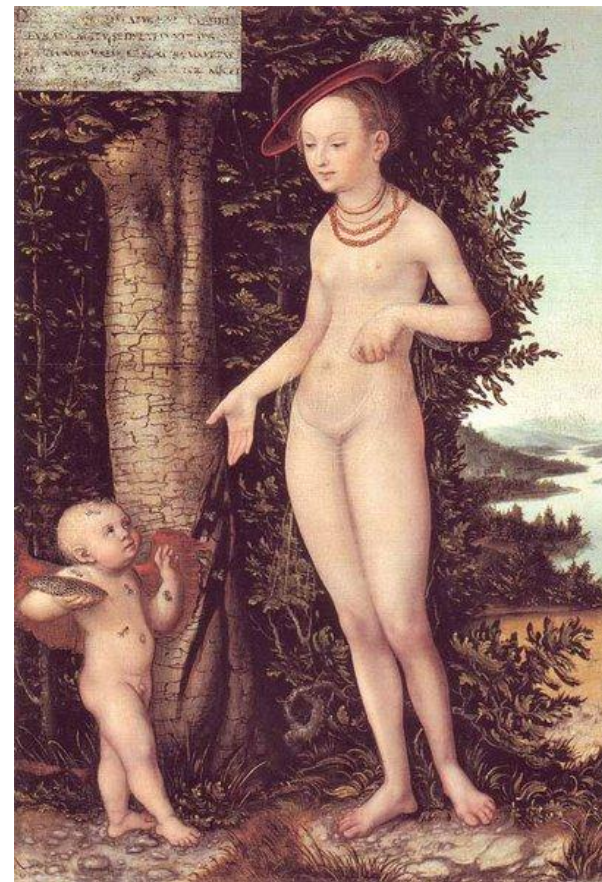
Był głównym przedstawicielem protestanckiej propagandy w Niemczech.

Ukrzyżowanie

Marcin Luter

Wenus i Amor

ALBRECHT DÜRER

1471-1528

Malarz i grafik. Działał głównie w Norymberdze, gdzie stworzył własny, jednolity styl.

Dzięki dwukrotnym podróżom do Włoch (Wenecja, Bolonia), przyswoił sobie zdobycze tamtejszego odrodzenia i zasady wskrzeszonego antyku.

Sztuka Dürera stanowi syntezę włoskiego racjonalizmu i humanistycznego dążenia do piękna z północną, jeszcze średniowieczną, głęboką tradycją religijną i problematyką moralną.

Dbał o teoretyczną podbudowę twórczości artystów niemieckich, stąd studia nad perspektywą geometryczną i proporcjami ciała ludzkiego, które ujął w traktacie na ten temat, wydany w 1528. Ponadto Dürer udoskonalił technikę drzeworytu klockowego, zajmował się miedziorytem.

Autoportret

Autoportret jako Chrystus

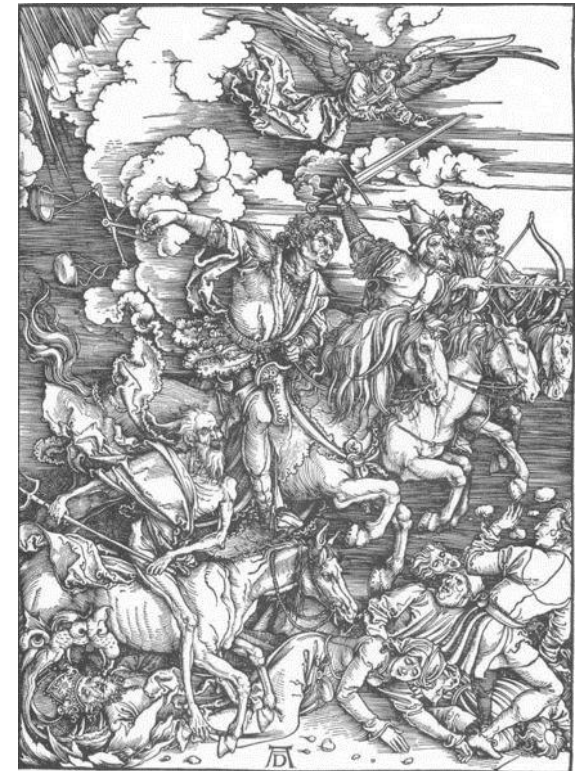
Drzeworyty i miedzioryty

**Melancholia
miedzioryt**

**Adam i Ewa
miedzioryt**

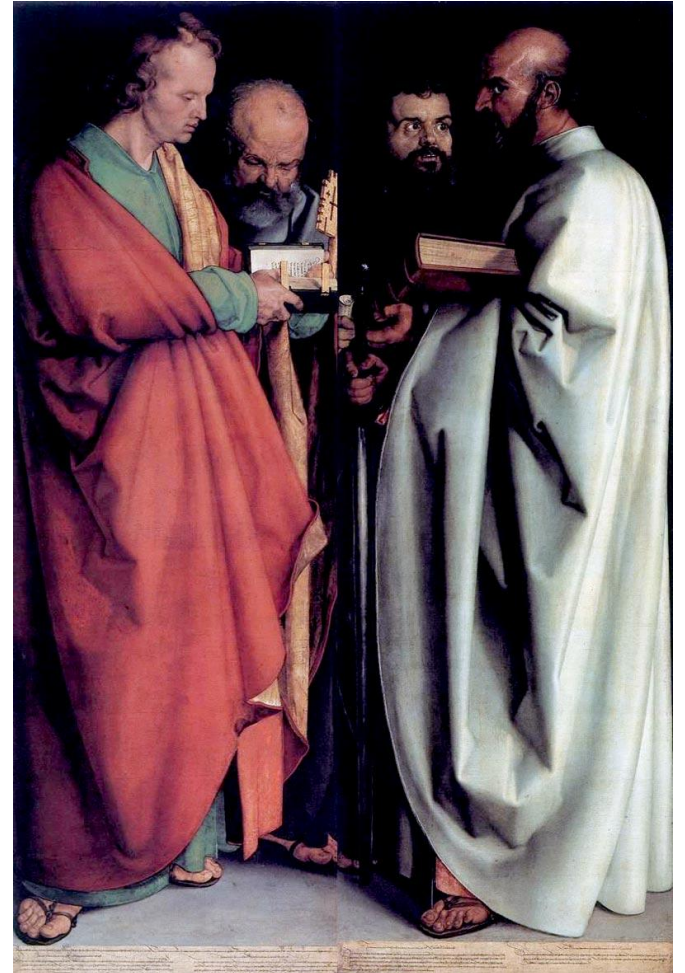
**Jeźdźcy Apokalipsy
drzeworyt**

Madonna rózańcowa

Ołtarz Paumgartnerów

Ewangelieści

NIDERLANDY

Brugia

Bruksela

NIDERLANDY

- Pod panowaniem Habsburgów hiszpańskich: Filipa II.
- Konflikty między katolikami i protestantami.
- Rozwój handlu.
- Rozwój kultury miejskiej wspieranej przez bogatych kupców.
- Rozwój myśli intelektualnej, nauki.

TWÓRCY

Malarze XV wieku

- Jan van Eyck, Hans Memling, Hugo van der Goes, Rogier van der Wyden, Hieronim Bosch

XVI wiek

- Pieter Bruegel Starszy

PIETER BRUEGEL ST. ZWANY CHŁOPSKIM

1528-1569)

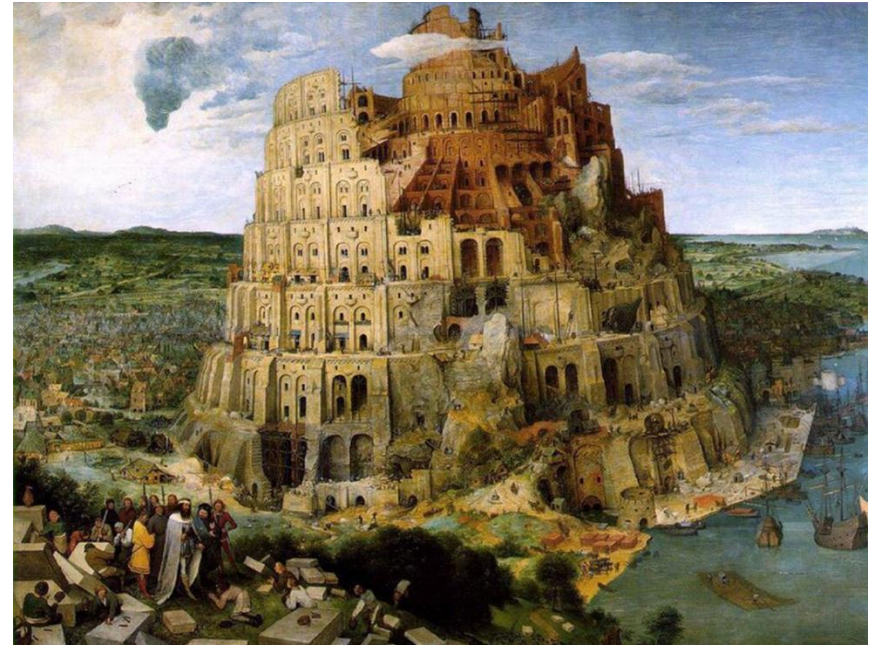
Malarz niderlandzki, kontynuator H. Boscha.

Moralizator przetwarzający refleksje nad światem i ludźmi w wizję plastyczną, trudną do kwalifikacji stylistycznej.

Tworzył dzieła o tematyce religijnej, rodzajowej, a także dydaktyczno-moralizatorskiej.

Sens jego dzieł, nawet pozornie tylko rodzajowych, jest zawsze moralizatorski. Indywidualność Bruegela wyraziła się zwłaszcza w formie plastycznej, w zależności od tematu kształtował poszczególne elementy dzieła bądź linearnie, bądź uwytatniał płynność materii malarskiej.

Kontynuatorami dzieła Bruegla byli jego dwaj synowie: Pieter Brueghel i Jan Brueghel Starszy.

Wieża Babel

Myśliwi na śniegu

Wesele chłopskie

Ślepcy

Triumf śmierci

Walka postu z karnawalem

Przysłowia niderlandzkie

Zabawy dziecięce

Upadek Ikara

WŁOCHY

- Idealizacja
- Harmonia, symetria
- Pejzaż w tle
- Proporcje, zasady matematyczne
- Miękki modelunek
- Ukazanie przestrzeni – perspektywa zbieżna, malarska, powietrzna
- Kompozycja w kole, trójkącie
- Sfumato
- Rozwój malarstwa freskowego
- Inspiracja antykiem

sceny mitologiczne
sceny religijne
portrety
sceny alegoryczne

NIEMCY

- Najważniejszy jest rysunek
- Podkreślenie ekspresji
- Symbolika
- Dążenie do realizmu
- Stylizacja form, wpływy manieryzmu
- Rozwój grafiki – drzeworyt, miedzioryt

sceny religijne
portrety

NIDERLANDY

- Najważniejszy rysunek
- Odtwarzanie natury
- Dążenie do realizmu
- Pejzaż w tle
- Modelunek światłocieniowy

sceny religijne
sceny rodzajowe
sceny dydaktyczno-moralizatorskie